

**АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
«ІНТЕГРАЛЬНИЙ ДОВГОСТРОКОВИЙ
КРЕДИТНИЙ РЕЙТИНГ БАНКІВСЬКОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ:
IV КВАРТАЛ 2013 РОКУ»**

ЗМІСТ

Резюме	4
1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України	5
1.1. ІДКР I групи банків	6
1.2. ІДКР II групи банків	6
1.3. ІДКР III групи банків	6
1.4. ІДКР IV групи банків	7
2. Загальний огляд активів банківської системи України	8
3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків	9
Додатки	11

РЕЗЮМЕ

Кредитні рейтинги інвестиційної категорії	uaAAA +				
	-				
	uaAA +				
	-				
	uaA +				
	-	БСУ	БСУ		
	uaBBB +			БСУ	БСУ
	-				
Кредитні рейтинги спекулятивної категорії	uaBB +				
	-				
	uaB +				
	-				
	uaCCC +				
	-				
	uaCC +				
-					
	uaC +				
	-				
		01.04.2013	01.07.2013	01.10.2013	01.01.2014

НРА «Рюрік» на основі публічних даних уповноважених НКЦПФР національних та визнаних НКЦПФР міжнародних рейтингових агентств, а також офіційних статистичних даних НБУ визначило інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг (ІДКР) банківської системи України та груп банків відповідно до класифікації НБУ за підсумками IV кварталу 2013 року.

У результаті розрахунків, здійснених відповідно до **авторської методики НРА «Рюрік»** (див. Додаток 1), значення ІДКР банківської системи України у бальному вимірі належить проміжку [16,84; 18,91] та складає **18,24**. Значення 16,84 при переведенні в Національну рейтингову шкалу (див. Додаток 3) відповідає рівню рейтингу uaBBB, значення 18,91 – рівню рейтингу uaA, значення 18,24 – рівню рейтингу uaBBB+.

*Таким чином, інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України знаходиться на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР банківської системи України знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР банківської системи України – на рівні **uaA** інвестиційної категорії.*

1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України

Результати розрахунків для визначення ІДКР банківської системи України наведено на рис. 1.1 та в Додатку 4.

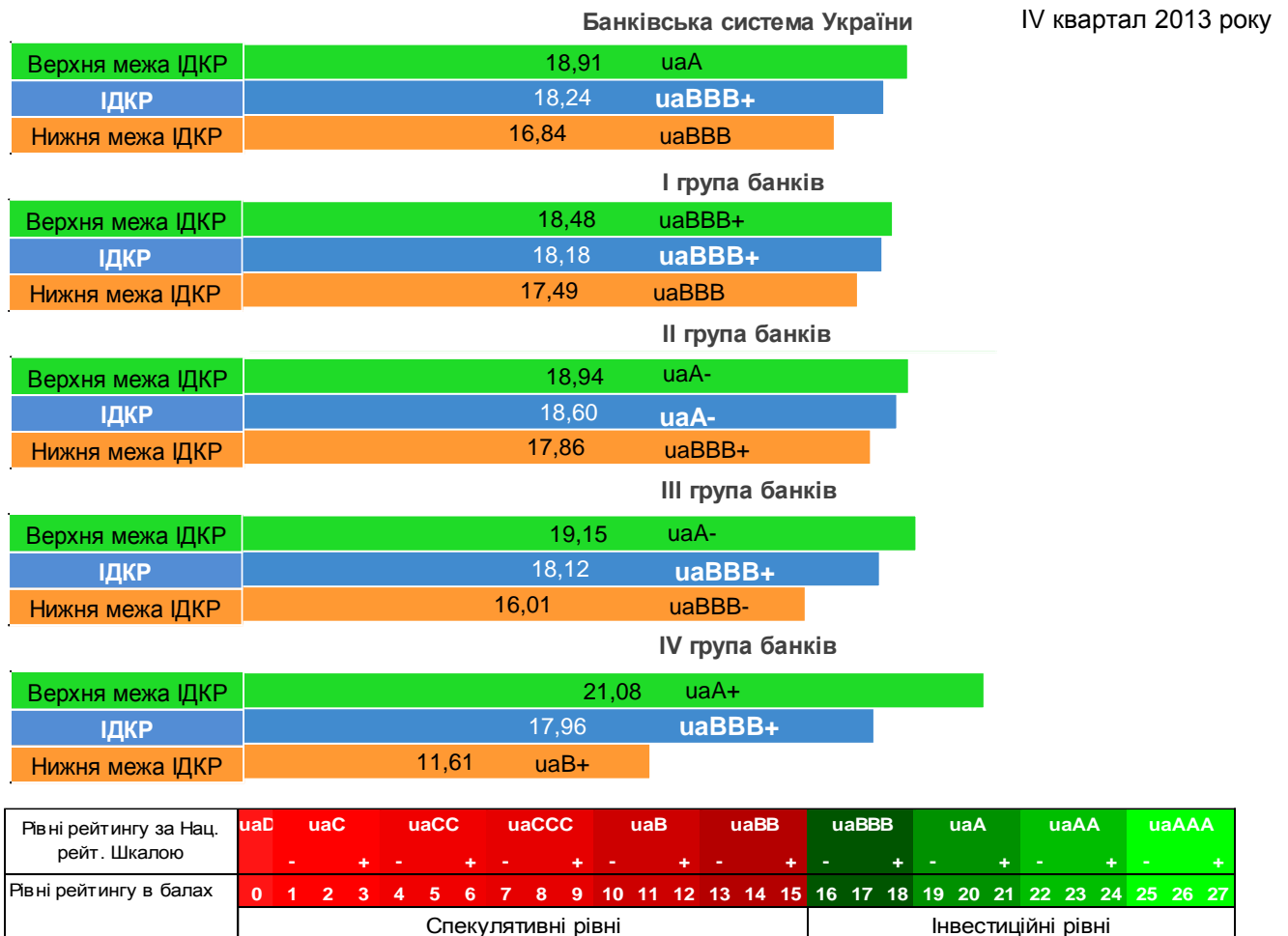

Рис. 1.1. Результати розрахунків для визначення ІДКР БСУ, станом на 01.01.2014 р.

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» вказує на проміжний рівень рейтингу відносно основних рівнів.

Найбільше (25,90% від загальної кількості) довгострокових кредитних рейтингів, присвоєних українським банкам уповноваженими національними та визнаними міжнародними рейтинговими агентствами, відповідає значенню **17** балів. Таким чином, **модальне значення** довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України складає **17** балів, що відповідає кредитному рейтингу рівня **uaBBB**. Крім того, якщо припустити, що більшість із 63 банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, зацікавлені в отриманні рейтингу лише на рівні інвестиційної категорії, проте не

замовляють послуги рейтингування у зв'язку з розумінням низького рівня власної надійності, то можна стверджувати, що, у разі присвоєння кредитних рейтингів цим банкам, значення інтегрального показника найбільш імовірно зміститься в нижню частину інтервалу.

Для кращого розуміння факторів, які впливають на загальний рівень кредитоспроможності банківської системи України, доцільно визначити інтегральні довгострокові кредитні рейтинги за I-IV групами банків відповідно до класифікації НБУ.

1.1. ІДКР I групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР I групи банків наведено в Додатку 5.

Значення ІДКР I групи банків у бальному вимірі належить проміжку [17,49; 18,48] та складає **18,18**. Значення 17,49 при переведенні в Національну рейтингову шкалу відповідає рівню рейтингу uaBBB, значення 18,48 – рівню рейтингу uaBBB+, значення 18,18 – рівню рейтингу uaBBB+.

Таким чином, *інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг I групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР I групи банків знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР I групи банків – на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії.

1.2. ІДКР II групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР II групи банків наведено в Додатку 6.

Значення ІДКР II групи банків у бальному вимірі належить проміжку [17,86; 18,94] та складає **18,60**. Значення 17,86 при переведенні в Національну рейтингову шкалу відповідає рівню рейтингу uaBBB+, значення 18,94 – рівню рейтингу uaA-, значення 18,60 – рівню рейтингу uaA-.

Таким чином, *інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг II групи банків* знаходиться на рівні **uaA-** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР II групи банків знаходиться на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР II групи банків – на рівні **uaA-** інвестиційної категорії.

1.3. ІДКР III групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР III групи банків наведено в Додатку 7.

Значення ІДКР III групи банків у бальному вимірі належить проміжку [16,01; 19,15] та складає **18,12**. Значення 16,01 при переведенні в Національну рейтингову шкалу відповідає рівню рейтингу uaBBB-, значення 19,15 – рівню рейтингу uaA-, значення 18,12 – рівню рейтингу uaBBB+.

Таким чином, *інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг III групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР III групи банків знаходиться на рівні **uaBBB-** інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР III групи банків – на рівні **uaA-** інвестиційної категорії.

1.4. ІДКР IV групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР IV групи банків наведено в Додатку 8.

Значення ІДКР IV групи банків у бальному вимірі належить проміжку [11,61; 21,08] та складає 17,96. Значення 11,61 при переведенні в Національну рейтингову шкалу відповідає рівню рейтингу uaB+, значення 21,08 – рівню рейтингу uaA+, значення 17,96 – рівню рейтингу uaBBB+.

Таким чином, *інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг IV групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB+** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР IV групи банків знаходиться на рівні **uaB+** спекулятивної категорії, максимально можливий ІДКР IV групи банків – на рівні **uaA+** інвестиційної категорії.

Фактори впливу. Зважаючи на отримані результати, можна стверджувати, що рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу за групами банків підвищується обернено пропорційно до обсягу активів банків, які формують відповідну групу.

При цьому протягом 2013 року спостерігалась протилежна тенденція. Даний факт пояснюється діями рейтингового агентства *Moody's*, яке 25 вересня 2013 року знизило довгострокові кредитні рейтинги за національною шкалою 12 українських банків, що входять переважно до I групи, у зв'язку зі зниженням рейтингу державних облігацій України. Враховуючи, що обсяг активів банків I групи станом на 01.01.2014 р. складає близько 64% від загального обсягу активів банківської системи, ступінь впливу даної групи на загальну кредитоспроможність банківської системи є найвищим.

На ІДКР банківської системи також вплинуло відкликання рейтинговим агентством *Moody's* кредитного рейтингу за національною шкалою ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» (попередній рівень – uaBB–), питома вага якого в сукупних активах БСУ станом на 01.01.2014 р. складала 16,79%. 09 жовтня 2013 року рейтингове агентство *Fitch* присвоїло ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» довгостроковий кредитний рейтинг за національною шкалою на рівні uaA–, таким чином ІДКР банківської системи України зріс на 1,09 балу.

Крім того, протягом IV кварталу 2013 року кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг позичальника, зросла на 5 установ (переважно банки IV групи).

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною, оскільки вплив банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, на даний показник є несуттєвим, зважаючи на те, що сукупний обсяг активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, складає менше 8%. При цьому спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно довгостроковий кредитний рейтинг, що у подальшому сприятиме підвищенню точності оцінки інтегрального показника.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «ua» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які Агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

2. Загальний огляд активів банківської системи України

Протягом 2013 року чисті активи банківської системи України збільшились на 13,4% (150,9 млрд. грн.) та станом на 01.01.2014 р. склали 1 278,1 млрд. грн. Зростання активів протягом 2013 року відбувалося переважно за рахунок нарощення клієнтського кредитного портфеля (+96 075 млн. грн., у т.ч. кредити, надані суб'єктам господарської діяльності – +89 575 млн. грн.), а також вкладенням значного обсягу коштів в ОВДП (+14 995,25 млн. грн.). Значення середньозваженої відсоткової ставки за ОВДП на первинному ринку за 2013 рік становило 12,96% (в національній валюті).

Активізації нарощення клієнтського кредитного портфеля порівняно з минулим роком, певною мірою, сприяло значне залучення строкового ресурсу (переважно від населення) та зниження вартості гривневого ресурсу за банківськими вкладками, що, в свою чергу, призвело до зниження відсоткових ставок за кредитними операціями.

Крім того, частину вільних коштів було інвестовано в депозитні сертифікати НБУ. Так, станом на 01 січня 2014 року обсяг мобілізаційних операцій за 2013 рік становив 270,4 млрд. грн. за середньозваженою ставкою 2,05%.

Станом на 01.01.2014 р. обсяг високоліквідних активів (без ОВДП) становив 161 718 млн. грн. та був представлений наступним чином: готівкові кошти та банківські метали – 22,5%, кошти в НБУ – 29,2% та коррахунки в інших банках – 48,3%.

Розподіл активів банківської системи України станом на 01.01.2014 р. наведено на рис. 2.1. Частка активів банків, які входять до I групи, складала 64,31%; частка банків II групи – 17,37%, частка активів III групи банків – 8,09%; частка банків IV групи – 10,23%.

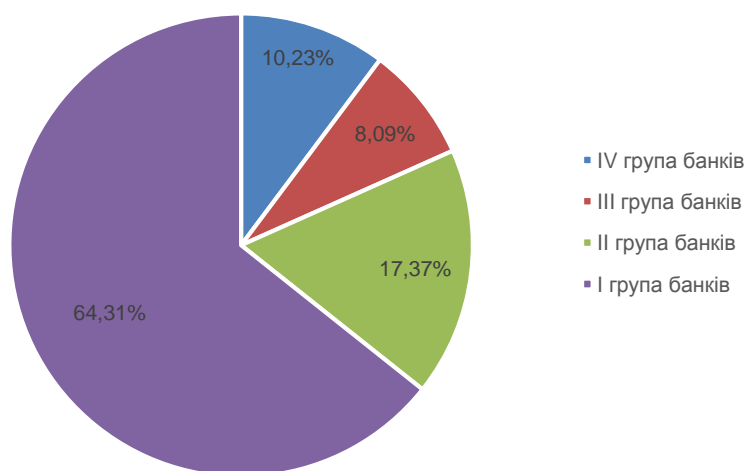

Рис. 2.1. Розподіл активів української банківської системи за групами банків

Відповідно до Рішення НБУ від 13.12.2012 р. №974 «Про розподіл банків на групи», до I групи належать банки, активи яких складають більше 20000 млн. грн. (15 банків), до II групи – банки, активи яких складають більше 5000 млн. грн. (20 банків), до III групи – банки, активи яких складають більше 3000 млн. грн. (24 банки), до IV групи – банки, активи яких складають менше 3000 млн. грн. (119 банків).

3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків

На кінець грудня 2013 року банківська система України налічувала 180 банків, які мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій (АТ «РОДОВІД БАНК» має ліцензію санаційного банку).

Серед 180 банків України, які подають фінансову звітність до НБУ, майже 2/3 банків (117 банків або 65,0% від загальної кількості) на кінець грудня 2013 року мали довгострокові кредитні рейтинги позичальників (див. рис. 3.1).

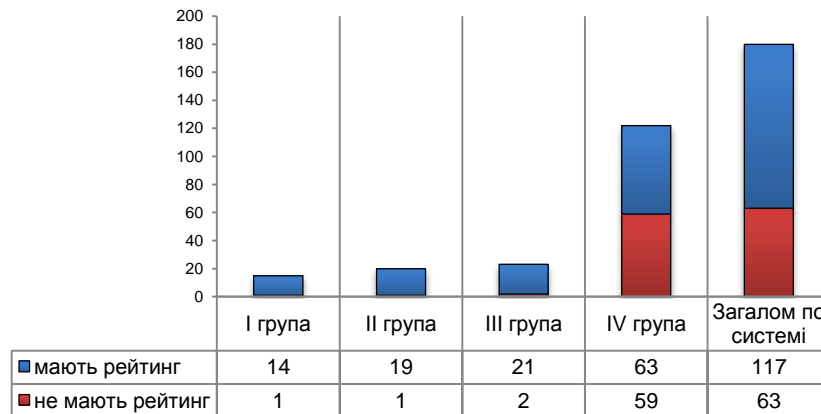

Рис. 3.1. Кількість банків, що мають кредитний рейтинг, за групами

Серед усіх кредитних рейтингів банків України 11 підтримуються на рівнях спекулятивної категорії, а 128 (90,6% від загальної кількості) кредитних рейтингів – на рівнях інвестиційної категорії (див. рис. 3.2).

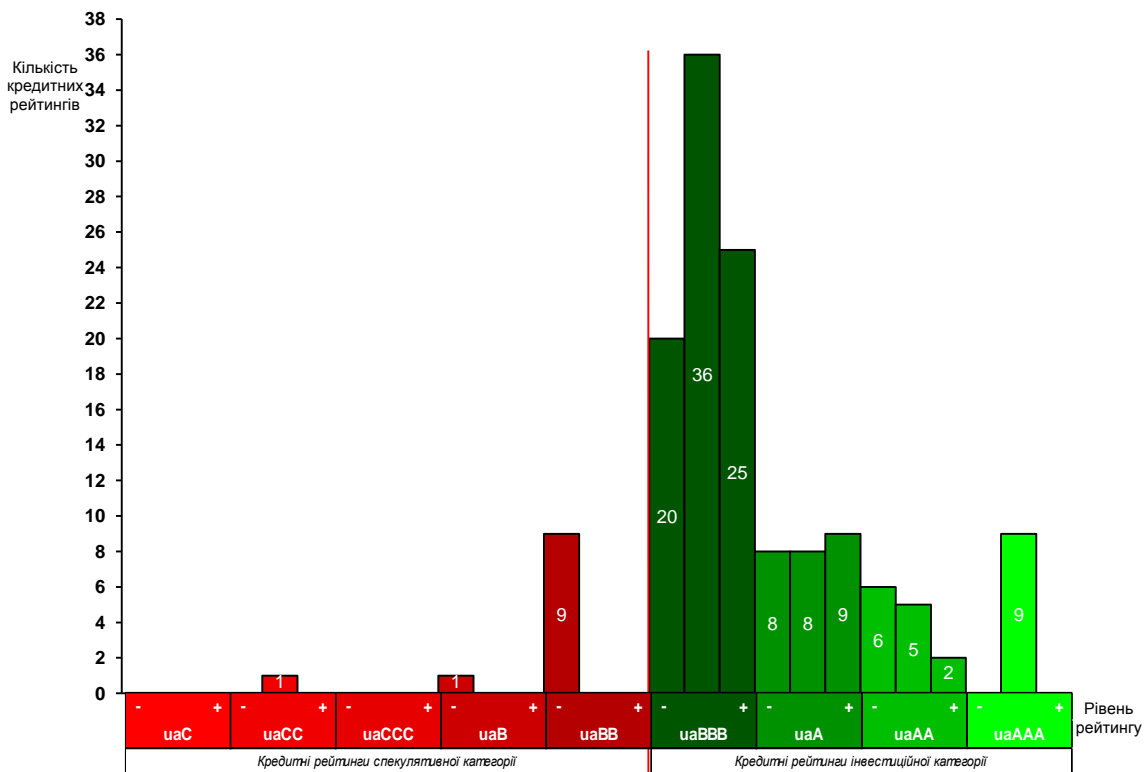

Рис. 3.2. Дивергенція кредитних рейтингів банків України станом на кінець грудня 2013 року

Більшість кредитних рейтингів банків України підтримується на рівні uaBBB, uaBBB+ та uaBBB- (36, 25 та 20 кредитних рейтингів відповідно). 9 банків мають кредитний рейтинг спекулятивної категорії uaBB- (банки I та II групи з рейтингами від Moody's). За

розподілом кредитних рейтингів чітко простежується закономірність, яка, на думку НРА «Рюрік» полягає в тому, що в Україні банки зацікавлені в отриманні кредитних рейтингів лише на рівнях інвестиційної категорії. Слід зазначити, що деякі банківські установи відмовляються від рейтингових послуг у зв'язку з розумінням низького рівня власної надійності, в той час як банки I–II групи, рейтинги яких було знижено міжнародними агентствами, переорієнтовуються на роботу з національними агентствами.

Станом на 18.04.2014 р. НРА «Рюрік» підтримувало 17 довгострокових кредитних рейтингів банків, два з яких належать до III групи банків, 15 – до IV групи. Серед цих рейтингів один підтримується на рівні uaA- (ПАТ «АКТАБАНК»), 2 – на рівні uaBBB+, 13 – на рівні uaBBB, 1 – на рівні uaCC (рис. 3.3).

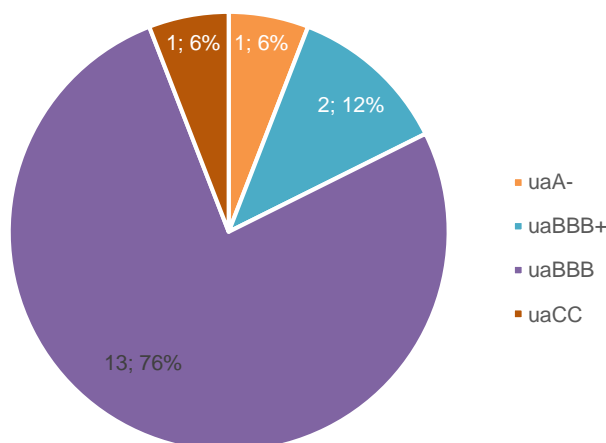

Рис. 3.3. Структура кредитних рейтингів банків у портфелі НРА «Рюрік»

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» на регулярній основі відслідковує та аналізує поточний стан та тенденції розвитку вітчизняної банківської системи та ринку рейтингових послуг, що знаходить своє відображення у відповідних щоквартальних оглядах.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: ПА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), ПА «IBI-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), ПА «Кредит-Рейтинг», ПА «UCRA» (режим доступу: <http://ucra.com.ua/>) (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moody's.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку, к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик, Ткаченко Микола Анатолійович, тел. (044) 484-00-53 (вн. 109).

Додатки

Додаток 1. Методика визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ДОВГОСТРОКОВОГО КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Київ – 2013

Вступ

Події 2008-2009 років показали, що фінансовий стан окремо взятого банку залежить від загального фінансового стану банківської системи України. Всі банківські установи є досить взаємопов'язаними, тому індивідуальний рівень кредитоспроможності банку насправді не повністю відображає ступінь його надійності. Для визначення фінансової стійкості окремого банку досить важливим є розуміння загального (інтегрального) рівня кредитоспроможності банківської системи. Оскільки універсальним інструментом, який визначає ймовірність невиконання боргових зобов'язань певною установою, виступає кредитний рейтинг, то для досягнення поставленої мети доцільно визначити інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України.

Даним документом визначається методика визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України (далі – Методика). Методика базується на ряді гіпотез та спрощень, які дозволяють за незначного рівня похибки оцінити загальний рівень кредитоспроможності українських банків. Методика пройшла наукову апробацію, і її основні положення було викладено в №6 (196) науково-практичного журналу «Вісник Національного банку України» [1].

1. Інформаційна база

При визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України використовуються наступні джерела:

- оновлювана на щоквартальній основі публічна інформація про визначені *уповноваженими* Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) *національними та визнаними* НКЦПФР *міжнародними рейтинговими агентствами* рейтингові оцінки українських банків за Національною рейтинговою шкалою [2-10];
- офіційні статистичні дані Національного банку України (НБУ) щодо фінансової звітності українських банків [11];
- Рішення НБУ від 13.12.2012 р. №974 «Про розподіл банків на групи» [12];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. №665 «Про затвердження Національної рейтингової шкали» [13];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2312 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Fitch Ratings* рівням за Національною рейтинговою шкалою» [14];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2313 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Moody's Investors Service* рівням за Національною рейтинговою шкалою» [15];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2314 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Standard & Poor's* рівням за Національною рейтинговою шкалою» [16].

2. Система гіпотез та спрощень

Беручи до уваги, що банківська система України є сукупністю окремо взятих банківських установ, які відрізняються за розмірами активів, можна зробити припущення, що інтегральний рівень довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України є середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів

банків. Таким чином, ступінь впливу кредитного рейтингу окремого банку на інтегральний показник визначається часткою активів банку в активах банківської системи.

Слід зазначити, що методики різних рейтингових агентств щодо визначення рейтингової оцінки можуть характеризуватись більшим або меншим ступенем лояльності до об'єкту рейтингування. Для спрощення розрахунків вважатимемо, що оцінки всіх рейтингових агентств є абсолютно об'єктивними та мають однакову вагу. При цьому Методика передбачає, що, якщо банківська установа має декілька довгострокових кредитних рейтингів позичальника від різних агентств, враховується довгостроковий кредитний рейтинг позичальника нижчого рівня. Крім того, якщо банк не має довгострокового кредитного рейтингу позичальника, за наявності враховується його довгостроковий кредитний рейтинг боргового інструмента.

Оскільки на основі публічних даних неможливо достовірно оцінити рівень рейтингової оцінки банків, то, у разі відсутності в публічному доступі інформації щодо довгострокових кредитних рейтингів позичальника та/або боргового інструменту певних банків, їх частка в активах банківської системи при розрахунку інтегрального довгострокового кредитного рейтингу не враховується і використовується тільки для визначення діапазону зміни інтегрального показника. Активи банків, за зобов'язаннями яких протягом аналізованого періоду відбувся дефолт, при визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України також не враховуються.

3. Результати розрахунків

Для визначення інтегрального рівня кредитоспроможності банківської системи України обчислюються наступні показники:

- інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України;
- діапазон можливих змін довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України;
- модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України.
- інтегральні довгострокові кредитні рейтинги I, II, III та IV груп банків відповідно до класифікації НБУ;
- діапазони можливих змін довгострокових кредитних рейтингів I, II, III та IV груп банків відповідно до класифікації НБУ.

4. Методика розрахунку

При визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України використовуються рейтингові оцінки виключно за Національною рейтинговою шкалою. Переведення рейтингових оцінок за шкалами визнаних міжнародних рейтингових агентств в Національну рейтингову шкалу відбувається згідно з відповідними рішеннями ДКЦПФР [14-16] (див. Додаток 2).

Також слід зазначити, що, оскільки рівні кредитного рейтингу, відповідно до Національної рейтингової шкали, позначаються літерами, для здійснення математичних розрахунків доцільно перевести рівні рейтингу за Національною рейтинговою шкалою в числову шкалу. З цією метою кожному рівню кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою, включаючи проміжні рівні рейтингу відносно основних рівнів, призначається певна кількість балів: найвище значення («27») присвоюється найвищому кредитному

рейтингу рівня uaAAA+, найнижче («0») – кредитному рейтингу рівня uaD. Співвідношення між рівнями довгострокового кредитного рейтингу та балами наведено в Додатку 3.

4.1. Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України розраховується як сума рівнів довгострокових кредитних рейтингів окремих банків, зважених на частки їх активів в загальному обсязі активів системи. Формула середньої арифметичної зваженої для розрахунку інтегрального довгострокового кредитного рейтингу буде наступною:

$$\bar{x} = \sum_{i=1}^n x_i \cdot w_i, \quad (1)$$

де $\bar{x}$ – інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи, виражений у балах;

n – кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у системі;

x_i – рівень довгострокового кредитного рейтингу i -го банку, виражений у балах, $i = \overline{1, n}$;

w_i – частка активів i -го банку, який має довгостроковий кредитний рейтинг, в активах системи, $i = \overline{1, n}$.

Нехай A – загальний обсяг активів банківської системи, a_i – обсяг активів i -го банку, який має довгостроковий кредитний рейтинг, b_i – обсяг активів i -го банку, який не має довгострокового кредитного рейтингу, тоді:

$$A = \sum_{i=1}^n a_i + \sum_{n+1}^k b_i,$$

де k – загальна кількість банків у системі.

Частки активів банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у загальному обсязі активів системи визначаються без урахування активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу:

$$w_i = \frac{a_i}{\sum_{i=1}^n a_i}. \quad (2)$$

Оскільки кінцевим результатом не обов'язково буде ціле число, розраховане бальне значення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу доцільно округлити до двох значень після коми. Визначення цілої частини рівня рейтингу в балах здійснюється за правилами математичного округлення.

Позначимо цілу частину отриманого значення як $[x]$, а дробову – $\{x\}$, і введемо наступні умови:

1) якщо дробова частина знаходиться в межах:

$$0 < \{x\} < 0,5,$$

то кредитний рейтинг визначається на рівні, який відповідає значенню балів $[x]$;

2) якщо дробова частина знаходиться в межах:

$$0,5 \leq \{x\} < 1,$$

то кредитний рейтинг визначається на рівні, який відповідає значенню балів $[x+1]$.

4.2. Діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

Після визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу для отримання більш точної оцінки доцільно розрахувати інтервал його зміни. Для цього слід розглянути два варіанти, за яких припускається, що усі банки в банківській системі мають довгостроковий кредитний рейтинг:

1) *Оптимістичний*. Для визначення верхньої межі інтервалу необхідно розрахувати інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг за умови, що всі банки, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, характеризуються найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками, і, у разі проходження ними процедури рейтингування, їх кредитний рейтинг підтримувався б на рівні uaAAA+ за Національною рейтинговою шкалою (тобто приймається, що для всіх банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, $x_i = 27$).

2) *Песимістичний*. Для визначення нижньої межі інтервалу необхідно розрахувати інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг за умови, що всі банки, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, не користуються рейтинговими послугами у зв'язку з низьким рівнем власної надійності або у зв'язку з тим, що найближчим часом вони будуть припинені або реорганізовані. Таким чином, розрахунки здійснюються за припущення, що їх довгостроковий кредитний рейтинг відповідає рівню uaD за Національною рейтинговою шкалою (тобто приймається, що для всіх банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, $x_i = 0$).

При цьому слід зазначити, що у розглянутих випадках враховуються частки в загальному обсязі активів системи усіх банків, які її формують, тобто $\sum_{i=n+1}^k b_i = 0$, $\sum_{i=1}^k a_i = A$, а отже вираз (2) набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{A}.$$

4.3. Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг груп банків

Для I-IV груп банків за класифікацією НБУ [12] розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу здійснюється за формулою (1). При цьому для визначення часток банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, в обсязі активів групи банків, до якої вони належать, використовується вираз (2), який набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{\sum_{i=1}^m a_i},$$

де m – кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у відповідній групі банків.

4.4. Діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

При визначенні діапазону зміни інтегральних довгострокових кредитних рейтингів за групами банків, враховуються частки в загальному обсязі активів відповідної групи усіх банків, які її формують, тобто:

$$\sum_{i=m+1}^j b_i = 0, \quad \sum_{i=1}^j a_i = A_g,$$

де j – кількість банків у відповідній групі;

A_g – загальний обсяг активів відповідної групи банків.

Таким чином, вираз (2) для визначення діапазону зміни інтегральних довгострокових кредитних рейтингів за групами банків набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{A_g}.$$

4.5. Модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

Оскільки на момент публікації даного документа велика кількість українських банків (переважно банків IV групи) не має довгострокового кредитного рейтингу позичальника, дуже високою є ймовірність відхилення розрахованого інтегрального показника від отриманої оцінки в межах діапазону його зміни. Для визначення напрямку руху інтегрального довгострокового кредитного рейтингу ми використовуємо модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України, що визначається як найбільш часто повторюване значення у вибірці довгострокових кредитних рейтингів українських банків.

5. Аналіз результатів

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною, оскільки вплив банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, на даний показник є несуттєвим, зважаючи на те, що сукупний обсяг активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, на момент публікації даного документа складає менше 10%. При цьому спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно кредитний рейтинг, що у подальшому сприятиме підвищенню точності визначеної оцінки інтегрального показника.

Загальні висновки щодо кредитоспроможності банківської системи України повинні враховувати:

- інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України в цілому та в межах груп банків без урахування частки банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника;
- діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України в цілому та в межах груп банків, який враховує частку банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, за реалізації оптимістичного та песимістичного варіантів;
- модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України;
- закономірності та тенденції розвитку ринків банківських та рейтингових послуг.

Прикінцеві положення

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «иа» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

Список використаних джерел

1. Побудова інтегрального кредитного рейтингу банківської системи України [Текст] / Л. Долінський, О. Ковальчук // Вісник Національного банку України : наук.-практ. журн. – 2012. – №6 (196). – с. 28-32.
2. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт НРА «Рюрік». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/>.
3. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Кредит-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>.
4. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «ІВІ-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>.
5. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Експерт-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expert-rating.com/>.
6. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «UCRA». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucra.com.ua/>.
7. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Стандарт-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.standard-rating.com/>.
8. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Moody's Investors Services». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moody.com/>.
9. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Fitch Ratings». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>.
10. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Standard & Poor's Ratings Services». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>.
11. Офіційні статистичні дані фінансової звітності українських банків // Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/>.
12. Рішення Національного банку України від 13.12.2012 р. №974 «Про розподіл банків на групи» // Офіційний сайт інформаційного агентства «ЛІГА: ЗАКОН». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua/>.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рейтингової шкали» від 26.04.2007 р. №665. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/665-2007-%D0%BF>.
14. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Fitch Ratings* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. №2312. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0028-08>.
15. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Moody's Investors Service* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. №2313. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0029-08>.
16. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Standard & Poor's* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. № 2314. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0030-08>.

Додаток 2. Шкала переведення рівнів кредитних рейтингів за шкалами визнаних міжнародних рейтингових агентств у Національну рейтингову шкалу

Рівень кредитного рейтингу за шкалою Moody's Investor's Services	Рівень кредитного рейтингу за шкалою Fitch Ratings	Рівень кредитного рейтингу за шкалою Standard&Poors Ratings Services	Рівень кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою
Aaa.ua	AAAukr	uaAAA	uaAAA
Aa.ua	AAukr	uaAA	uaAA
A.ua	Aukr	uaA	uaA
Baa.ua	BBBukr	uaBBB	uaBBB
Ba.ua	BBukr	uaBB	uaBB
B.ua	Bukr	uaB	uaB
Saa.ua	CCCukr	uaCCC	uaCCC
Sa.ua	CCukr	uaCC	uaCC
C.ua	Cukr	uaC	uaC
-	DDDukr, Ddukr, Dukr	uaSD, uaD	uaD

Додаток 3. Переведення рівнів кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою в бали

	Рівень кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою	Бали, x_i	Пояснення до рівня рейтингу
Інвестиційні рівні	uaAAA+	27	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAAA характеризуються найвищою кредитоспроможністю у порівнянні до інших українських позичальників або боргових інструментів
	uaAAA	26	
	uaAAA-	25	
	uaAA+	24	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризуються дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами
	uaAA	23	
	uaAA-	22	
	uaA+	21	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
	uaA	20	
	uaA-	19	
	Спекулятивні рівні	uaBBB+	18
uaBBB		17	
uaBBB-		16	
uaBB+		15	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBB характеризується кредитоспроможністю, нижче за достатню порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaBB		14	
uaBB-		13	
uaB+		12	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaB характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Дуже висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaB		11	
uaB-		10	
uaCCC+		9	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCCC характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Потенційна вірогідність дефолту
uaCCC		8	
uaCCC-		7	
uaCC+		6	Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaCC характеризується високою вірогідністю дефолту
uaCC	5		
uaCC-	4		
uaC+	3	Очікується дефолт за борговими зобов'язаннями позичальника	
uaC	2		
uaC-	1		
	uaD	0	Дефолт. Виплати відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинені без досягнення згоди кредиторів щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу

* знаки «+» та «-» вказують на проміжні рівні рейтингу відносно основних рівнів

Додаток 4. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України¹

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2014 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПРИВАТБАНК	214 490 857	uaA-	18,19%	19	3,46
ОЩАДБАНК	103 568 090	uaBB-	8,78%	13	1,14
УКРЕКСІМБАНК	94 349 057	uaAA-	8,00%	22	1,76
ДЕЛЬТА БАНК	55 298 418	uaAA-	4,69%	22	1,03
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	43 460 101	uaBB-	3,69%	13	0,48
УКРОСІББАНК	43 056 668	uaAAA	3,65%	26	0,95
ПРОМІНВЕСТБАНК	39 737 492	uaBB-	3,37%	13	0,44
СБЕРБАНК РОСІЇ	35 094 686	uaBB-	2,98%	13	0,39
ПЕРШИЙ УКР МІЖНАРОДНИЙ БАНК	33 207 416	uaBB-	2,82%	13	0,37
УКРСИББАНК	29 293 387	uaAAA	2,48%	26	0,65
ВТБ БАНК	25 722 051	uaAAA	2,18%	26	0,57
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	25 285 690	uaB-	2,14%	10	0,21
АЛЬФА-БАНК	24 111 742	uaBBB-	2,04%	16	0,33
УКРГАЗБАНК	23 793 944	uaA+	2,02%	21	0,42
БРОКБІЗНЕСБАНК	28 914 109	uaAA	2,45%	23	0,56
ВІЕЙБІ БАНК	21 061 120	uaBB-	1,79%	13	0,23
ОТП БАНК	18 722 348	uaBB-	1,59%	13	0,21
КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	14 142 893	uaAAA	1,20%	26	0,31
ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА	13 025 002	uaBBB+	1,10%	18	0,20
ФІДОБАНК	11 425 093	uaAAA	0,97%	22	0,21
ПІВДЕННИЙ	11 239 399	uaBB-	0,95%	13	0,12
ІМКСБАНК	11 027 606	uaBBB+	0,94%	18	0,17
БАНК ФОРУМ	10 404 087	uaBBB+	0,88%	18	0,16
ІНГ БАНК УКРАЇНА	9 665 451	uaAAA	0,82%	26	0,21
ХРЕЩАТИК	8 822 107	uaBBB-	0,75%	16	0,12
БАНК КРИВЬСЬКА РУСЬ	8 371 198	uaBBB	0,71%	17	0,12
ЗІЛТА ОБАНК	7 585 945	uaBBB+	0,64%	18	0,12
ПІВДЕНКОМБАНК	7 503 435	uaBBB+	0,64%	18	0,11
УНІВЕРСАЛ БАНК	6 571 103	uaA	0,56%	23	0,13
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	6 538 177	uaA	0,55%	20	0,11
БТА БАНК	6 115 953	uaA	0,52%	20	0,10
УКРІНБАНК	6 028 642	uaBBB+	0,51%	18	0,09
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	5 891 901	uaBB-	0,50%	13	0,06
ПЛАТИНУМ БАНК	5 799 708	uaA+	0,49%	21	0,10
УКРБІЗНЕСБАНК	5 770 962	uaA-	0,49%	19	0,09
МЕГАБАНК	5 438 012	uaA+	0,46%	21	0,10
ТЕРРА БАНК	4 846 752	uaBBB+	0,41%	18	0,07
АКТАБАНК	4 790 347	uaA-	0,41%	19	0,08
ДІАМАНТБАНК	4 780 643	uaBBB	0,41%	17	0,07
МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	4 719 988	uaA	0,40%	20	0,08
СОЮЗ	4 630 125	uaBBB	0,39%	17	0,07
ПРАВЕКС-БАНК	4 504 311	uaAAA	0,38%	26	0,10
РЕАЛ БАНК	4 469 266	uaCC	0,38%	5	0,02
КРЕДОБАНК	4 381 847	uaBBB-	0,37%	16	0,06
БАНК ЗІ4	4 287 553	uaBBB	0,36%	17	0,06
КЛІРИНГОВИЙ ДІМ	3 912 133	uaA-	0,33%	19	0,06
АКТИВ БАНК	3 795 774	uaBBB	0,32%	17	0,05
АВАНТ-БАНК	3 787 993	uaBBB+	0,32%	18	0,06
БАНК НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	3 783 331	uaBBB+	0,32%	18	0,06
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	3 696 879	uaA+	0,31%	21	0,07
ЕКСЛОБАНК	3 658 378	uaBBB-	0,31%	16	0,05
СВРОГАЗБАНК	3 656 295	uaBBB+	0,31%	18	0,06
БАНК РУССКИЙ СТАНДАРТ	3 651 615	uaA-	0,31%	19	0,06
ФІНБАНК	2 960 220	uaBBB-	0,25%	16	0,04
ФОРТУНА-БАНК	2 923 185	uaBBB	0,25%	17	0,04
БАНК ПЕРШИЙ	2 893 811	uaBBB+	0,25%	18	0,04
ІДЕЯ БАНК	2 866 522	uaA	0,24%	20	0,05
ТАСКОМБАНК	2 692 365	uaBBB+	0,23%	18	0,04
БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	2 688 102	uaBBB+	0,23%	18	0,04
БМ БАНК	2 676 783	uaBBB+	0,23%	18	0,04
ІНДУСТРІАЛБАНК	2 622 932	uaBBB+	0,22%	18	0,04
МАРФІН БАНК	2 530 838	uaA	0,21%	20	0,04
ПІРЕУС БАНК МКБ	2 517 559	uaA	0,21%	20	0,04
ПРОКРЕДИТ БАНК	2 485 130	uaAAA	0,21%	26	0,05
ЕКСПРЕС-БАНК	2 465 751	uaBBB+	0,21%	18	0,04
БАНК КАМБО	2 315 562	uaBBB	0,20%	17	0,03
БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ	2 243 054	uaBBB-	0,19%	16	0,03
ФОЛЬКСБАНК	2 217 625	uaA+	0,19%	21	0,04
ЕНЕРГ ОБАНК	2 142 853	uaA-	0,18%	19	0,03
КИЇВ	2 119 143	uaBBB-	0,18%	16	0,03
КАПІТАЛ	2 098 390	uaBBB-	0,18%	16	0,03
АРКАДА	2 095 933	uaBBB	0,18%	17	0,03
ФІНРОСТБАНК	1 995 065	uaBBB	0,17%	17	0,03
ЮНЕКС БАНК	1 901 009	uaBBB+	0,16%	18	0,03
РАДИКАЛ БАНК	1 827 659	uaBBB-	0,15%	16	0,02
МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 735 410	uaBBB	0,15%	17	0,03
БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА	1 650 113	uaBBB	0,14%	17	0,02
МІСТО БАНК	1 580 118	uaBBB	0,13%	17	0,02
АВТОСКРАБАНК	1 557 037	uaBBB-	0,13%	16	0,02
КРЕДИТ СВРОПА БАНК	1 555 220	uaA	0,13%	20	0,03
ГЛОБУС	1 374 424	uaA	0,12%	20	0,02
БАНК ЮНІСОН	1 349 669	uaBBB	0,11%	17	0,02
УКРГАЗПРОМБАНК	1 329 752	uaBBB+	0,11%	18	0,02
СВРОБАНК	1 311 792	uaBBB-	0,11%	16	0,02
АЛЕКС-БАНК	1 272 315	uaBBB	0,11%	17	0,02
ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 243 846	uaBBB+	0,11%	18	0,02
БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА	1 233 927	uaBBB	0,10%	17	0,02
КЛАСИКБАНК	1 167 330	uaBBB	0,10%	17	0,02
БАНК *ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР*	1 050 744	uaBBB	0,09%	17	0,02
АКСІОМА	1 034 697	uaBBB-	0,09%	16	0,01
АСТРА БАНК	1 010 364	uaAA-	0,09%	22	0,02
ПРОМЕХОНОМБАНК	968 799	uaBBB	0,08%	17	0,01
ІНТЕГРАЛ - БАНК	930 940	uaBBB	0,08%	17	0,01
ЛЬВІВ	908 453	uaBBB	0,08%	17	0,01
ПРЕМУМ	846 684	uaBBB	0,07%	17	0,01
СТАНДАРТ	720 999	uaBBB	0,06%	17	0,01
АКОРДБАНК	665 359	uaBBB+	0,06%	18	0,01
АГРОКОМБАНК	613 946	uaBBB	0,05%	17	0,01
ГРН БАНК	569 641	uaBBB-	0,05%	16	0,01
БАНК СОФІЙСЬКИЙ	513 695	uaBBB	0,04%	18	0,01
ВЕРНУМ БАНК	480 560	uaBBB	0,04%	17	0,01
БАНК СІЧ	478 065	uaBBB	0,04%	17	0,01
БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	477 644	uaBBB-	0,04%	16	0,01
АСВІО БАНК	474 566	uaBBB	0,04%	17	0,01
ІНТЕРКРЕДИТБАНК	446 049	uaBBB	0,04%	17	0,01
АРТЕМ-БАНК	435 935	uaBBB	0,04%	16	0,01
МЕЛІОР БАНК	432 955	uaBBB	0,04%	17	0,01
ПРОФІН БАНК	402 062	uaBBB	0,03%	17	0,01
УКРБУДІНВЕСТБАНК	364 836	uaBBB	0,03%	17	0,01
РАДАБАНК	354 892	uaBBB	0,03%	17	0,01
ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ	303 995	uaBBB	0,03%	17	0,00
УКОЛОПІЛКА	290 037	uaBBB	0,02%	16	0,00
ПРОМІСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	232 644	uaBBB	0,02%	17	0,00
ФІНАНС БАНК	230 931	uaBBB-	0,02%	16	0,00
БАНК АЛІЯНС	181 626	uaBBB-	0,02%	16	0,00
ЦЕНТР	151 524	uaBBB	0,01%	17	0,00
ДЕРЖЗЕМБАНК	147 281	uaA+	0,01%	21	0,00
АЛЬПАРІ БАНК	129 112	uaBBB-	0,01%	16	0,00
СУМА	1 179 361 555		100,00%	18,24	

¹ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

Додаток 5. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу I групи банків²

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2014 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПРИВАТБАНК	214 490 857	uaA-	27,13%	19	5,16
ОЩАДБАНК	103 568 090	uaBB-	13,10%	13	1,70
УКРЕКСІМБАНК	94 349 057	uaAA-	11,94%	22	2,63
ДЕЛЬТА БАНК	55 298 418	uaAA-	7,00%	22	1,54
РАЙФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	43 460 101	uaBB-	5,50%	13	0,71
УКРСОЦБАНК	43 056 668	uaAAA	5,45%	26	1,42
ПРОМІНВЕСТБАНК	39 737 492	uaBB-	5,03%	13	0,65
СБЕРБАНК РОСІЇ	35 094 686	uaBB-	4,44%	13	0,58
ПЕРШИЙ УКР.МІЖНАРОДНИЙ БАНК	33 207 416	uaBB-	4,20%	13	0,55
УКРСИББАНК	29 293 387	uaAAA	3,71%	26	0,96
ВТБ БАНК	25 722 051	uaAAA	3,25%	26	0,85
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	25 285 690	uaB-	3,20%	10	0,32
АЛЬФА-БАНК	24 111 742	uaBBB-	3,05%	16	0,49
УКРГАЗБАНК	23 793 944	uaA+	3,01%	21	0,63
СУМА	790 469 598		100%		18,18

Додаток 6. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу II групи банків³

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2014 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
БРОКБІЗНЕСБАНК	28 914 109	uaAA	13,57%	23	3,12
ВІЕЙБІ БАНК	21 061 120	uaBB-	9,89%	13	1,29
ОТП БАНК	18 722 348	uaBB-	8,79%	13	1,14
КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	14 142 893	uaAAA	6,64%	26	1,73
"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	13 025 002	uaBBB+	6,11%	18	1,10
ФІДОБАНК	11 425 092	uaAA-	5,36%	22	1,18
"ПІВДЕННИЙ"	11 239 399	uaBB-	5,28%	13	0,69
ІМЕКСБАНК	11 027 606	uaBBB+	5,18%	18	0,93
БАНК ФОРУМ	10 404 087	uaBBB+	4,88%	18	0,88
ІНГ БАНК УКРАЇНА	9 665 451	uaAAA	4,54%	26	1,18
"ХРЕЩАТИК"	8 822 107	uaBBB-	4,14%	16	0,66
БАНК КИЇВСЬКА РУСЬ	8 371 188	uaBBB	3,93%	17	0,67
ЗЛАТОБАНК	7 585 945	uaBBB+	3,56%	18	0,64
ПІВДЕНКОМБАНК	7 503 435	uaBBB+	3,52%	18	0,63
УНІВЕРСАЛ БАНК	6 571 103	uaAA	3,08%	23	0,71
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	6 538 177	uaA	3,07%	20	0,61
БТА БАНК	6 115 953	uaA	2,87%	20	0,57
УКРІНБАНК	6 028 642	uaBBB+	2,83%	18	0,51
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	5 891 901	uaBB-	2,77%	13	0,36
СУМА	213 055 559		100,00%		18,60

Додаток 7. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу III групи банків⁴

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2014 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПЛАТИНУМ БАНК	5 794 708	uaA+	6,35%	21	1,33
УКРБІЗНЕСБАНК	5 770 962	uaA-	6,32%	19	1,20
МЕГАБАНК	5 438 012	uaA+	5,96%	21	1,25
ТЕРРА БАНК	4 846 752	uaBBB+	5,31%	18	0,96
АКТАБАНК	4 790 347	uaA-	5,25%	19	1,00
ДІАМАНТБАНК	4 780 643	uaBBB	5,24%	17	0,89
МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	4 712 988	uaA	5,16%	20	1,03
"СОЮЗ"	4 630 125	uaBBB	5,07%	17	0,86
ПРАВЕКС-БАНК	4 504 311	uaAAA	4,93%	26	1,28
РЕАЛ БАНК	4 469 266	uaCC	4,89%	5	0,24
КРЕДОБАНК	4 381 847	uaBBB-	4,80%	16	0,77
БАНК 3/4	4 287 553	uaBBB	4,70%	17	0,80
"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	3 912 133	uaA-	4,28%	19	0,81
АКТИВ - БАНК	3 795 774	uaBBB	4,16%	17	0,71
АВАНТ-БАНК	3 787 993	uaBBB+	4,15%	18	0,75
БАНК НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	3 783 331	uaBBB+	4,14%	18	0,75
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	3 696 879	uaA+	4,05%	21	0,85
ЕКСПОБАНК	3 658 378	uaBBB-	4,01%	16	0,64
ЄВРОГАЗБАНК	3 656 295	uaBBB+	4,00%	18	0,72
БАНК РУССКИЙ СТАНДАРТ	3 651 615	uaA-	4,00%	19	0,76
ФІНБАНК	2 960 220	uaBBB-	3,24%	16	0,52
СУМА	91 310 130		100,00%		18,12

² Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

³ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

⁴ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

Додаток 8. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу IV групи банків⁵

Назва Банку	Активи	Рівень рейтингу станом на 01.01.2014 р.	Вага	Бали	З врахуванням ваги
ФОРТУНА-БАНК	2 923 185	uaBBB	3,46%	17	0,59
БАНК ПЕРШИЙ	2 893 811	uaBBB+	3,42%	18	0,62
ІДЕЯ БАНК	2 866 522	uaA	3,39%	20	0,68
ТАСКОМБАНК	2 692 365	uaBBB+	3,19%	18	0,57
БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	2 688 102	uaBBB+	3,18%	18	0,57
БМ БАНК	2 676 783	uaBBB+	3,17%	18	0,57
ІНДУСТРІАЛБАНК	2 622 932	uaBBB+	3,10%	18	0,56
МАРФІН БАНК	2 530 838	uaA	2,99%	20	0,60
ПІРЕУС БАНК МКБ	2 517 559	uaA	2,98%	20	0,60
ПРОКРЕДИТ БАНК	2 485 130	uaAAA	2,94%	26	0,76
ЕКСПРЕС-БАНК	2 465 751	uaBBB+	2,92%	18	0,53
БАНК КАМБІО	2 315 562	uaBBB	2,74%	17	0,47
БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ	2 243 064	uaBBB-	2,65%	16	0,42
ФОЛЬКСБАНК	2 217 625	uaA+	2,62%	21	0,55
ЕНЕРГОБАНК	2 142 853	uaA-	2,54%	19	0,48
"КИЇВ"	2 119 143	uaBBB-	2,51%	16	0,40
"КАПІТАЛ"	2 098 390	uaBBB-	2,48%	16	0,40
"АРКАДА"	2 095 933	uaBBB	2,48%	17	0,42
ФІНРОСТБАНК	1 995 065	uaBBB	2,36%	17	0,40
ЮНЕКС БАНК	1 901 009	uaBBB+	2,25%	18	0,40
РАДИКАЛ БАНК	1 827 659	uaBBB-	2,16%	16	0,35
МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 735 410	uaBBB	2,05%	17	0,35
БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА	1 650 113	uaBBB	1,95%	17	0,33
МІСТО БАНК	1 580 118	uaBBB	1,87%	17	0,32
АВТОКРАЗБАНК	1 557 037	uaBBB-	1,84%	16	0,29
КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	1 555 220	uaA	1,84%	20	0,37
"ГЛОБУС"	1 374 424	uaA	1,63%	20	0,33
БАНК ЮНІСОН	1 349 669	uaBBB	1,60%	17	0,27
УКРГАЗПРОМБАНК	1 329 752	uaBBB+	1,57%	18	0,28
ЄВРОБАНК	1 311 792	uaBBB-	1,55%	16	0,25
АПЕКС-БАНК	1 272 315	uaBBB	1,51%	17	0,26
ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 243 846	uaBBB+	1,47%	18	0,26
БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА	1 233 927	uaBBB	1,46%	17	0,25
КЛАСИКБАНК	1 167 330	uaBBB	1,38%	17	0,23
БАНК "ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	1 050 744	uaBBB	1,24%	17	0,21
"АКСІОМА"	1 034 697	uaBBB-	1,22%	16	0,20
АСТРА БАНК	1 010 364	uaAA-	1,20%	22	0,26
ПРОМЕКОНОМБАНК	968 799	uaBBB	1,15%	17	0,19
ІНТЕГРАЛ - БАНК	930 940	uaBBB	1,10%	17	0,19
"ЛЬВІВ"	908 453	uaBBB	1,07%	17	0,18
"ПРЕМІУМ"	846 684	uaBBB	1,00%	17	0,17
"СТАНДАРТ"	720 999	uaBBB	0,85%	17	0,15
АКОРДБАНК	665 359	uaBBB+	0,79%	18	0,14
АГРОКОМБАНК	613 946	uaBBB	0,73%	17	0,12
ГРІН БАНК	566 641	uaBBB-	0,67%	16	0,11
БАНК СОФІЙСЬКИЙ	513 695	uaBBB+	0,61%	18	0,11
ВЕРНУМ БАНК	480 560	uaBBB	0,57%	17	0,10
БАНК СІЧ	478 065	uaBBB	0,57%	17	0,10
БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	477 644	uaBBB-	0,57%	16	0,09
АСВІО БАНК	474 566	uaBBB	0,56%	17	0,10
ІНТЕРКРЕДИТБАНК	446 049	uaBBB	0,53%	17	0,09
АРТЕМ-БАНК	435 935	uaBBB-	0,52%	16	0,08
МЕЛІОР БАНК	432 955	uaBBB	0,51%	17	0,09
ПРОФІН БАНК	402 062	uaBBB	0,48%	17	0,08
УКРБУДІНВЕСТБАНК	364 836	uaBBB	0,43%	17	0,07
РАДАБАНК	354 892	uaBBB	0,42%	17	0,07
"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	303 995	uaBBB	0,36%	17	0,06
"УКООПСПІЛКА"	290 037	uaBBB-	0,34%	16	0,05
ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	232 644	uaBBB	0,28%	17	0,05
ФІНАНС БАНК	230 931	uaBBB-	0,27%	16	0,04
БАНК АЛЬЯНС	181 626	uaBBB-	0,21%	16	0,03
"ЦЕНТР"	151 524	uaBBB	0,18%	17	0,03
ДЕРЖЗЕМБАНК	147 281	uaA+	0,17%	21	0,04
АЛЬПАРІ БАНК	129 112	uaBBB-	0,15%	16	0,02
СУМА	84 526 268		100,00%		17,96

⁵ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: ПА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), ПА «ІВІ-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), ПА «Кредит-Рейтинг», ПА «UCRA» (режим доступу: <http://ucra.com.ua/>) (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moody's.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтеся до офіційного сайту НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>) або за телефоном (044) 383-04-76.

Даний огляд має виключно інформаційний характер, є суб'єктивним поглядом аналітичного департаменту НРА «Рюрік» та не є рекомендацією або порадою. НРА «Рюрік» надає Вам право копіювати документи, надруковані або опубліковані на офіційному сайті тільки для некомерційного використання виключно за умови посилання на НРА «Рюрік» як джерело інформації.

Всі права захищені. Будь-яка публікація НРА «Рюрік» може містити неточності й помилки. НРА «Рюрік» може в будь-який момент без попереднього повідомлення вносити покращення та зміни в описану в цих публікаціях інформацію.

НРА «Рюрік»
☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 52а
+38 (044) 383 0476, +38 (044) 484 0053
e-mail: info@rurik.com.ua
www: rurik.com.ua